

Sygn. akt I UK 261/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania S. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 czerwca 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...), pozostawiając temu
Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 12 stycznia 2016 r. zmieniono
zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 9 stycznia 2015 r. i
poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia

17 września 2014 r., przyznającą S. K. prawo do emerytury od dnia 1 września 2014 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony S. K. w dniu 8 września 2014 r. złożył wniosek o emeryturę. Na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat. Wnioskodawca pracował w T. S.A. w C., na stanowisku elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej. W toku zatrudnienia pracował przy wykonywaniu przeglądów i koniecznych napraw awaryjnych pojazdów szynowych (tramwajów) w kanałach rewizyjno-naprawczych. W czasie dniówki roboczej odwołujący wykonywał przeglądy taboru tramwajowego i w razie wystąpienia potrzeby wykonania konkretnej naprawy lub usunięcia usterki, przystępował do ich wykonania.

W ramach przeglądu sprawdzano poszczególne podzespoły i prawidłowe ich działanie. W razie, gdy nie stwierdzono żadnej usterki, to taki pojazd był kierowany do dalszego użytkowania. Natomiast naprawy były wykonywane jedynie w razie stwierdzenia usterki. Z tego też względu, bywały takie okresy, że odwołujący przez całe dniówki robocze zajmował się wyłącznie wykonywaniem przeglądów i w tym czasie nie dokonywał żadnych napraw. Przeglądy przeważnie odbywały się nawet do 8 godzin, natomiast naprawy były prowadzone w zależności od skali awarii przez 3-8 godzin. Od roku 1994 odwołujący zajmował stanowisko brygadzysty. Jego obowiązki nie uległy zmianie.

Przystępując do oceny prawnej ustalonych w sprawie okoliczności, Sąd Okręgowy odwołał się do przesłanek nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, wskazanych w art. 32 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.)

Rodzaje prac, które należy zaliczyć, jako wykonywane w warunkach szczególnych, określają wykazy stanowiące załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W dziale XIV, poz. 16 wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie

pojazdów mechanicznych lub szynowych. W ocenie Sądu I instancji, wnioskodawca nie udowodnił, że w całym okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace wymienione w powołanym wyżej wykazie. Jego podstawowe obowiązki polegały na wykonywaniu okresowych przeglądów elementów podwozia tramwaju, a dopiero po stwierdzeniu awarii lub usterki, był zobowiązany do ich usunięcia. Nie zawsze dany pojazd wymagał napraw, natomiast wszystkie wymagały wykonania przeglądów okresowych. Z tego też względu przeważającym rodzajem wykonywanych przez niego prac było wykonywanie przeglądów. Wprawdzie odbywało się ono również w kanałach remontowych, jednak w tym czasie odwołujący jedynie sprawdzał poprawne działanie poszczególnych elementów, co nie wiązało się z ich wymontowywaniem, czy regulacją. Natomiast praca przy naprawach tych pojazdów odbywała się w mniejszym wymiarze czasu pracy, niż praca przy przeglądach. Przeglądy podwozi, mimo że wykonywane w kanałach były jedynie etapem przygotowawczym do dokonania samej naprawy. Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu apelacji ubezpieczonego, dokonał odmiennej oceny ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych, w szczególności zeznań świadków. Na tej podstawie doszedł do przekonania, że ubezpieczony w spornym okresie pracował wyłącznie w kanałach, a w zakres jego obowiązków wchodziło dokonywanie przeglądów taboru oraz jego naprawy. Za oczywiste Sąd odwoławczy uznał, że nie sposób dokonać naprawy jakiegokolwiek urządzenia bez stosownego przeglądu, bowiem koniecznym jest najpierw ustalenie, czy i jakie elementy funkcjonują wadliwie, bądź uległy zużyciu, czy amortyzacji, a ich wymiana, bądź naprawa jest dopiero następnym etapem, po zdiagnozowaniu problemu. Stąd, Sąd Okręgowy wadliwie przyjął, że użyte sformułowanie „przeglądy i naprawy” stanowi odzwierciedlenie dwóch odrębnych procesów, czy rodzajów wykonywanych prac. Sąd drugiej instancji zakwalifikował czynności wnioskodawcy jako jeden ciąg technologiczny, co powoduje spełnienie przesłanki, o której mowa w wykazie A, dział XIV, poz. 16, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W związku z powyższym zmienił zaskarżony wyrok w myśl art. 386 § 1 k.p.c. i orzekł o kosztach procesu.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną złożył pełnomocnik organu

rentowego, zaskarżając rozstrzygnięcie w całości i zarzucając naruszenie:

- przepisów postępowania:

1. art. 382 k.p.c. przez pominięcie części materiału zgromadzonego przez Sąd I instancji, a mianowicie zeznań świadka J. S., w zakresie wskazującym, że ubezpieczony dokonywał przeglądów technicznych nie tylko uszkodzonych pojazdów ale również pojazdów sprawnych, co podważa tezę o roli przeglądu technicznego, jako elemencie procesu technologicznego do pracy w warunkach szczególnych; nadto przez pominięcie zeznań ubezpieczonego, w części wskazującej, że ubezpieczony po 1990 r. nie wykonywał już pracy w kanałach polegającej na przeglądach i naprawach pojazdów szynowych, lecz wykonywał pracę brygadzysty odbierającego naprawy pojazdów;

2. art. 382 k.p.c. przez pominięcie wyjaśnień pracodawcy ubezpieczonego T. S.A. w C. z dnia 12 grudnia 2014 r. wskazujących przyczyny, dla których ubezpieczonemu nie wydano świadectwa pracy w warunkach szczególnych, podważających ustalenia Sądu II instancji, jakoby ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A, dział XIV, poz. 16 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze;

- prawa materialnego:

1. art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że ubezpieczonemu przysługuje emerytura w wyniku zaliczenia do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach okresu pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy przeglądach pojazdów szynowych, to jest dokonaniu wykładni rozszerzającej i zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych prac nie wymienionych w powołanym wyżej wykazie A, dziale XIV, poz.16 załącznika do wskazanego wyżej rozporządzenia;

2. art. 184 ust. 1 ustawy powołanej w pkt 1 przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że ubezpieczonemu do okresów pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy przeglądach pojazdów szynowych, tj. pracy niewymienionej w przepisach, jako okresu zatrudnienia w szczególnych

warunkach;

3. § 2 ust. 1, § 1 ust. 1 w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez:

a) ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach (wykaz A, dział XIV, poz. 16) jest wykonywanie pracy w kanałach remontowych przy przeglądach pojazdów szynowych, zamiast pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych i szynowych;

b) ich niewłaściwe zastosowanie polegające na zaliczeniu do wymaganego okresu zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy przeglądach pojazdów szynowych, zamiast przewidzianego w wykazie A, dziale XIV, poz. 16 okresu pracy wykonywanej w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych i szynowych.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie.

Trafnie autor skargi kasacyjnej upatruje w strefie przepisów proceduralnych uchybienia Sądu drugiej instancji. Uszczegółowienie wywołanego uchybienia wymaga jednak szerszego spojrzenia. Przede wszystkim nie ulega wątpliwości, że Sąd odwoławczy powinien orzekać merytorycznie, skoro postępowanie apelacyjne stanowi kontynuację procesu w systemie apelacji pełnej. Realizacja tej dyrektywy wywiera wpływ na sposób sporządzenia uzasadnienia, zwłaszcza gdy rozstrzygnięcie sądu jest reformatoryjne. Do ingerencji w zaskarżony wyrok nie jest niezbędne przeprowadzenie postępowania dowodowego. Sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji, bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (por. uchwałę 7 sędziów Sądu

Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 nr 7 - 8, poz. 124). Z powyższego wynika obowiązek dokonania własnych ustaleń faktycznych, czyli zgromadzone dowody stanowią przedmiot ponownej swobodnej oceny sądu drugiej instancji, co też wyklucza zabieg ustosunkowania się tylko do zarzutów apelacyjnych. Ten mechanizm zostaje zredukowany, w razie gdy Sąd odwoławczy podziela pogląd sądu niższego rzędu. Wówczas może ograniczyć się do stwierdzenia o akceptacji ustaleń i przyjęcia ich za własne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999 nr 4, poz. 83). Natomiast orzekając reformatoryjnie sąd drugiej instancji powinien dokonać własnych ustaleń faktycznych i własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, jeżeli zmiana wyroku zaskarżonego apelacją nie jest wyłącznie następstwem naruszenia przez sąd pierwszej instancji prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2000 r., I PK 54/00, OSNAPiUS 2002 nr 9, poz. 206).

Z lektury pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku, wynika że Sąd Apelacyjny dokonał odmiennej oceny faktów, w szczególności zeznań świadków. Jednak za takim uprawnieniem nie idzie w ślad wyjaśnienie mechanizmu wnioskowania tego Sądu. Nie wyjaśniono dlaczego jeden dowód jest wiarygodny, a drugi nie. Dostrzeżony brak, podniesiony w skardze kasacyjnej, czyni skutecznym zarzut naruszenia art. 382 k.p.c., bowiem Sąd Apelacyjny orzekł reformatoryjnie (art. 386 § 1 k.p.c.) bez dokonywania jakiejkolwiek własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w aspekcie podstaw do przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury. Tego rodzaju stanowisko Sądu drugiej instancji jest wadliwe. Dokonując zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji w wyniku oceny, że zostały spełnione ustawowe przesłanki do uzyskania świadczenia, Sąd Apelacyjny dokonał własnych zupełnie odmiennych ustaleń faktycznych, bez wskazania w uzasadnieniu, z czego (z jakich okoliczności faktycznych i jakich dowodów) te odmienne ustalenia wynikały, do czego był obowiązany zgodnie z treścią art. 382 k.p.c. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci zeznań świadków (A. R., J. S.), dokumentów z akt osobowych, pism T. S.A. w C., jak i dowodów z dokumentów w aktach emerytalnych organu rentowego, stanowi obszerną kompozycję do odtworzenia faktycznego zakresu czynności odwołującego.

Poszczególne dowody mogą wchodzić ze sobą w kolizję, ujawniać odmienne wersje, czy też zwracać uwagę na inne parametry. Suma tych elementów, poprzedzona prawem do swobodnej oceny dowodów, powinna budować ciąg zdarzeń z czytelnym przekazem w świetle wiarygodności jednych dowodów i wyjaśnieniem przyczyn pominięcia pozostałych środków dowodowych. Tego proceduru nie da się ująć w jednym zdaniu, gdyż ilość parametrów użytych do tego zabiegu wymusza uszczegółowienie warstwy argumentacyjnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie przyjmuje się, że art. 382 k.p.c. ma charakter ogólnej dyrektywy określającej istotę postępowania apelacyjnego jako kontynuację merytorycznego rozpoznania sprawy i może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej wówczas, gdy skarżący powiąże go z tymi przepisami normującymi postępowanie rozpoznawcze, którym sąd drugiej instancji uchybił (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 102/98, LEX nr 50665 i z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 263/04, LEX nr 520044). Jeśli zaś skarżący poprzestaje na zarzucie naruszenia samego tylko art. 382 k.p.c., to taki zarzut będzie stanowił usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej wyłącznie wtedy, gdy jego autor wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego w sprawie materiału oraz że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999 nr 9, poz. 146 i z dnia 7 lipca 1999 r., I CKN 504/99, OSNC 2000 nr 1, poz. 17 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., III CSK 337/06, LEX nr 274217; z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 674/04, LEX nr 180851; z dnia 12 czerwca 2013 r., II CSK 634/12, LEX nr 1363015).

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego, godzi się zauważyć, że Sąd Apelacyjny za oczywiste przyjął, iż dokonywanie napraw pojazdów musi być poprzedzone stosownym przeglądem, tak by ustalić zakres naprawy, stopień zużycia poszczególnych części i czy jest potrzebna ich naprawa, wymiana na nowe. Nie negując tego algorytmu rozumowania należy odnieść się do treści przepisów, którymi posługuje się skarga kasacyjna. Wśród warunków uzasadniających nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku wymieniony został okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych (art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.). Nie ulega wątpliwości, że przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 powyżej powołanej ustawy, to przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej rozporządzenie). Z § 2 tego rozporządzenia wynika obowiązek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy dla zaliczenia okresu pracy do okresu zatrudnienia uzasadniającego nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku. Na uwagę zasługuje wykaz A, dział XIV, poz. 16, stanowiący załącznik do rozporządzenia, który do prac w szczególnych warunkach zalicza prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Tego rodzaju prace stanowiły przedmiot licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 marca 2014 r., II UK 392/13, LEX nr 1446450; z dnia 24 lutego 2015 r., II UK 121/14, LEX nr 1659236; z dnia 1 kwietnia 2015 r., I UK 285/14, LEX nr 2122373; z dnia 22 czerwca 2015 r., I UK 369/14, LEX nr 1771706; z dnia 12 maja 2016 r., III UK 138/15, LEX nr 2052412; z dnia 13 września 2016 r., I UK 342/15, LEX nr 2122056).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, praca w kanałach remontowych mogła być zaliczona wnioskodawcy do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, ponieważ dokonywanie naprawy pojazdu jest poprzedzone jego przeglądem. Ta konkluzja nie może być uznana za prawidłową. Po pierwsze, nie wszystkie prace wykonywane w kanałach remontowych są pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych. Do takich prac zalicza się tylko prace „przy naprawie pojazdów”. Czynnikiem decydującym nie jest samo środowisko pracy (w kanale), czy też wykonywanie zajęć w strefie prac związanych z naprawą pojazdów (w pobliżu dokonywanych napraw). Istotnym kwalifikatorem jest stopień uciążliwości tych prac, które polegają na długotrwałym wykonywaniu czynności w wymuszonej pozycji, z wykorzystaniem siły fizycznej na odkręcanie, przykręcanie, wyjmowanie,

wymienianie części i podzespołów oraz dalszej pracy z nimi. Za takie nie mogą być uznane, realizowane w kanale, obowiązki polegające na dokonywaniu przeglądów okresowych pojazdów sprawnych technicznie z uwagi na spełnienie wymogów określonych w innych przepisach (np. regulujących kwestię dopuszczenia do ruchu), nawet wówczas gdy wiązały się z koniecznością interwencji naprawczej, bowiem ona nie była stała. Trzeba w tej mierze odróżnić dwa warianty. Pierwszy polega na tym, że osoba wykonująca prace w kanale przy naprawie pojazdów w ramach swoich zadań dokonuje najpierw przeglądu, a następnie przystępuje do naprawy pojazdu. Zazwyczaj chodzi wówczas o mechanika, który w procesie właściwym diagnozuje usterkę i ją usuwa, gdyż w tym celu otrzymał pojazd do naprawy.

Drugi wariant obejmuje osobę, której zadaniem jest dokonywanie przeglądów okresowych pojazdów szynowych. Takiej osobie powierza się pojazd w celu dokonania przeglądu, a więc czynności odmiennych od czynności związanych z ingerencją w substancję techniczną w takim rozmiarze, jak przy naprawie pojazdu. Jeżeli w toku przeglądu ujawni się usterka, to jej usunięcie nie oznacza wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. W judykaturze czytelnie wyznaczono linię podziału, w przypadku gdy na wymiar czasu pracy składają się różne prace, wymienione pod kilkoma pozycjami wykazu A, jeżeli obowiązki pracownicze ubezpieczonego obejmowały czynności różnych rodzajów (typów) według klasyfikacji przyjętej w tym wykazie. Wykaz ten zawiera prace określone nie tylko według miejsca ich wykonywania (np. w kanałach remontowych, w akumulatorowniach), ale przede wszystkim według rodzaju czynności stanowiących powierzone pracownikowi obowiązki (np. przy naprawie pojazdów, przy naprawie pomp wtryskowych). Natomiast załącznik A do rozporządzenia nie wymienia prac przy przeglądach okresowych pojazdów mechanicznych lub szynowych jako prac w szczególnych warunkach. Owszem, w judykaturze nie jest sporny brak możliwości uwzględniania, przy ustaleniu okresów pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z

nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022; z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, LEX nr 550990). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5 - 6, poz. 75; z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7 - 8, poz. 86). Oba opisane wyjątki dotyczą pierwszego wariantu opisanego wyżej. Dokonanie przeglądu byłoby „czynnością przygotowawczą”, o ile zaraz po niej pracownik przystępowałby do prac naprawczych, które stanowiły jego podstawowe zajęcie (np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 125/11, OSNP 2013 nr 1 - 2, poz. 18; z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 103/11, LEX nr 1130388). W ocenie Sądu Najwyższego, określenie „prace przy naprawie pojazdów” należy rozumieć w ten sposób, że jego zakresem objęte są zarówno czynności przygotowawcze do naprawy pojazdu mechanicznego lub szynowego, takie jak przygotowanie stanowiska pracy, dokonanie przeglądu pojazdu, a następnie jego naprawa w kanale. Za takim rozumieniem wskazanego sformułowania przemawia ponadto użycie w nim przyimka „przy”, który łączy się z „naprawą pojazdów mechanicznych lub szynowych”, a zatem obejmuje związane z nim czynności poprzedzające i przygotowawcze, o ile podstawowym zadaniem (obowiązkiem pracowniczym) jest dokonywanie naprawy pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

r.g.